

ZAGROŻENIA ORAZ REKOMENDACJE I WNIOSKI

ID 1404

Bielsko-Biała centrum – 10a

Tabela zagrożeń dla krajobrazu priorytetowego

Kodowanie i opisy zagrożeń oraz skala ich oceny zgodnie z wymogami Załącznika 6 do rozporządzenia ws. sporządzania audytów krajobrazowych (t.j. Dz.U. 2024 r. poz. 537)

Przedmiot zagrożenia	Kod zagrożenia i rodzaj (charakter) działań i zjawisk stwarzających zagrożenia	Źródło zagrożeń	Zagrożenie wewnętrzne (W) lub zewnętrzne (Z)	Skala zagrożenia (pkt.)
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego A.3. Struktura ekologiczna krajobrazu	A.3.5. Zmniejszenie się różnorodności przyrodniczej	I. Gospodarka przestrzenna II. Branżowe	W	9
B. Zagrożenia dziedzictwa kulturowego B.1. Osadnictwo	B.1.1. Zaburzanie struktury miejskich i wiejskich zabytkowych układów przestrzennych przez nowe inwestycje	V. Ekonomiczne V.2. Presje ekonomiczne	W	12
B. Zagrożenia dziedzictwa kulturowego B.2. Architektura	B.2.1. Brak należytej ochrony i konserwacji zabytkowych obiektów i zespołów architektonicznych	V. Ekonomiczne V.1. Niedostateczne środki finansowe	W	8
C. Zagrożenia fizjonomii krajobrazu C.1. Kompozycja i ład przestrzenny	C.1.2. Niszczenie cennych wartości historycznych, fizjonomicznych, przyrodniczych i architektonicznych przypadkową i nieestetyczną zabudową i infrastrukturą	I.2 Transport I.2.3. Ruch komunikacyjny	Z	12
C. Zagrożenia fizjonomii krajobrazu C.2. Walory estetyczne	C.2.1. Brak dbałości o estetyczne wkomponowanie tras i węzłów komunikacyjnych w otaczający krajobraz	I.2 Transport I.2.3. Ruch komunikacyjny	Z	12
D. Zagrożenia walorów akustycznych, zapachowych i sanitarnych	D.1.1. Hałas komunikacyjny i przemysłowy	I.2 Transport I.2.3. Ruch komunikacyjny	W, Z	12

D.1. Walory akustyczne				
D. Zagrożenia walorów akustycznych zapachowych i sanitarnych	D.3.2. Zanieczyszczenie powietrza	I. Gospodarka przestrzenna II. Branżowe V. Ekonomiczne	W	8
D.3. Walory sanitarne				

Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie ochrony i kształtowania ekosystemów, ich zespołów oraz struktury ekologicznej krajobrazu

1. Zachowanie i pielęgnacja starych drzew i ich zespołów, ze szczególnym uwzględnieniem Parku Słowackiego, cmentarza, zieleni wzdłuż linii kolejowej, bulwarów wzdłuż Białej, oraz uwzględnienie w kształtowaniu terenów zieleni funkcji ekologicznych.
2. Pozostawianie drzew obumierających i martwych, zwłaszcza starych drzew liściastych oraz dziuplastych, z wyjątkiem sytuacji stwarzających zagrożenie dla ludzi lub mienia.

Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie osadnictwa, architektury, kompozycji, ładu przestrzennego oraz walorów estetycznych

3. Uwzględnienie w nowo sporządzanych aktach planowania przestrzennego, dokumentach strategicznych i programowych oraz w decyzjach administracyjnych potrzeby ochrony walorów przyrodniczych, kulturowych i fizjonomicznych, w tym opisanych w charakterystyce krajobrazu.
4. Uwzględnienie w nowo sporządzanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz decyzjach o warunkach zabudowy wymogu stosowania w obrębie miejscowości lub ich fragmentów, których charakter determinuje zachowana tradycyjna zabudowa, standardów architektoniczno-urbanistycznych oraz form zagospodarowania terenu nawiązujących do rozwiązań tradycyjnych, w tym m.in. w zakresie gabarytów, form i proporcji budynków, użytych materiałów, ogrodzeń i zieleni przydomowej.
5. Przeciwdziałanie miejskiej wyspie ciepła i zwiększanie powierzchni chłonnych.
6. Ochrona układu średniowiecznego miasta Bielska wraz z zamkiem, relikami murów obronnych, katedrą oraz zabudową rynku (kamienice głównie XVII wieczne), na pozostałym obszarze - licznych zabytkowych willi i kamienic z XIX w. oraz pojedynczych zabytkowych budynków użyteczności publicznej; tzw. Bielskiego Syjonu - zespołu obiektów parafii ewangelicko-augsburskiej, w tym m.in. kościoła, dawnego sierocińca, budynków szkół, plebanii, starego cmentarza; obiektów dziedzictwa poprzemysłowego związanych z przemysłem włókienniczym (m.in. zespół zabudowy Zakładu A byłej Bielskiej Fabryki Maszyn Włókienniczych (BeFaMa) z przełomu lat 20 i 30 XX w. - w trakcie przekształceń oraz zespół zabudowy byłej fabryki grempli Adolfa Mänhardta z końca XIX i początku XX w.: 1) w ustaleniach i rekomendacjach w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie dotyczących zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej w strategii rozwoju lokalnego lub strategiach ponadlokalnych, 2) w procesach planowania i zagospodarowania przestrzennego, 3) w ramach ochrony i konserwacji zabytkowych obiektów i układów urbanistycznych, 4) poprzez niewprowadzanie materiałów, rozwiązań i obiektów degradujących ich wyraz stylistyczny.
7. W obowiązujących strefach ścisłej ochrony konserwatorskiej ochrona układu przestrzennego, sposobu zagospodarowania i zabudowy. Zachowanie bądź odtworzenie zabytkowego układu urbanistycznego, w tym: rozplanowania, komunikacyjnego (przebiegu i szerokości ciągów komunikacyjnych), kompozycji zieleni (rekonstrukcja i uzupełnienie historycznych układów zieleni), placów, a także zabudowy z jej usytuowaniem, wysokością, gabarytem, ukształtowaniem bryły, rozplanowaniem wnętrza, detalem wystroju i wyposażenia oraz materiałem. W stosunku do zabytkowych obiektów budowlanych rekomendowane utrzymanie zakazu przekształceń, rozbudowy i nadbudowy, zmiany form bryły, elewacji, geometrii dachu, kształtu okien, niszczenia

lub zmiany detalu architektonicznego, wystroju lub wyposażenia oraz możliwości rozbiórki, wyłącznie w szczególnych przypadkach uzasadnionych złym stanem technicznym obiektów, w uzgodnieniu z organem właściwym do spraw ochrony zabytków, po wykonaniu dokumentacji dla celów archiwalnych. Dostosowanie sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów oraz obiektów do ich zabytkowego charakteru. Zharmonizowanie nowej zabudowy i elementów zagospodarowania terenu z historycznym kontekstem urbanistycznym i architektonicznym (szczególnie w zakresie: linii zabudowy, wysokości obiektów, skali, bryły i formy budynków, a także obiektów małej architektury, rodzaju nawierzchni, materiałów, urządzeń reklamowych i tablic informacyjnych). Dążenie do eliminacji obiektów i elementów dysharmonizujących lub stanowiących zagrożenie dla substancji zabytkowej.

8. W obowiązujących strefach częściowej ochrony konserwatorskiej ochrona zespołów o zachowanym rozplanowaniu i układzie przestrzennym, w znacznym stopniu nasyconych zabytkowymi obiektami budowlanymi; elementy krajobrazu kulturowego (układ przestrzenny, sposób zagospodarowania i zabudowę, w szczególności obiekty objęte spisem gminnej ewidencji zabytków). W stosunku do zabytkowych obiektów budowlanych zachowanie cech stylowych, w tym: gabarytów, brył, kształtu dachu i detalu architektonicznego; zakaz niszczenia, uszkodzenia i dewastowania oraz przekształceń powodujących obniżenie ich wartości historycznych, architektonicznych lub estetycznych; możliwość rozbiórki, w uzgodnieniu z organem właściwym do spraw ochrony zabytków, po wykonaniu dokumentacji dla celów archiwalnych zachowanie; uporządkowanie i uzupełnienie układów zieleni urządzonej; dostosowanie sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów oraz obiektów do ich zabytkowego charakteru; zharmonizowanie nowej zabudowy z historycznym kontekstem urbanistycznym i architektonicznym w zakresie usytuowania i gabarytów obiektów budowlanych.
9. Harmonijne łączenie wartości zabytkowych lub przyrodniczo-krajobrazowych ze współczesną zabudową i zagospodarowaniem.
10. Zwiększanie udziału drzew, zazielenianie przestrzeni publicznych, w tym rozwój, ochrona i pielęgnacja zieleni urządzonej w formie nasadzeń przyulicznych, zieleni podwórek, placów, skwerów, parków, cmentarzy i zieleni przykościelnej oraz stosowanie rozwiązań opartych na przyrodzie.
11. Dostosowanie stylistyki elementów zagospodarowania, w tym kompozycji zieleni do charakteru danego wnętrza urbanistycznego.
12. Nieumieszczanie instalacji i urządzeń technicznych na dachach budynków oraz samodzielnych konstrukcjach w sposób widoczny z danego wnętrza urbanistycznego.
13. Nieprzegradzanie, niezaburzanie i niedeformowanie osi widokowych i osi kompozycji.
14. Kształtowanie ciągów handlowo-usługowych, zwłaszcza wzdłuż ulic i placów wyłączonych z ruchu kołowego albo z ograniczeniami w ruchu kołowym.
15. Określenie maksymalnej wysokości zabudowy w sposób wykluczający dominację lub wyróżnienie nowej zabudowy na tle zabudowy istniejącej, w szczególności utrzymanie lokalnych dominant w postaci Zamku Sułkowskich, Katedry św. Mikołaja oraz Ratusza.
16. Zachowanie punktów, osi widokowych oraz powiązanych z nimi cennych fizjonomicznie elementów ekspozycji biernej, w tym opisanych w charakterystyce krajobrazu i wskazanych na załączniku kartograficznym.
17. Ochrona placów miejskich przed wyróżniającymi się architektonicznie budynkami zarówno jako wnętrz krajobrazowych jak i przedpoli ekspozycji dla tych dominant.
18. Ochrona typowych dla terenów zwartej zabudowy przyulicznej długich i wąskich wnętrza krajobrazowe związanych z osiami widokowymi wzdłuż ulic.
19. Zachowanie i ochrona osi widokowych i właściwe kształtowanie przestrzeni np. poprzez nieumieszczanie reklam i ujednolicenie stylistyczne sztyldów.
20. Zachowanie i ochrona przedpoli ekspozycji np. poprzez nieumieszczanie reklam oraz ujednolicenie elementów zagospodarowania terenu, w tym elementów małej architektury i zieleni.
21. W obrębie układów urbanistycznych miasta wpisanych do rejestru zabytków nieumieszczanie konstrukcji i urządzeń reklamowych przesłaniających obiekty zabytkowe.

22. Nieumieszczanie urządzeń reklamowych LED; nieumieszczanie tablic i urządzeń reklamowych na terenach niezabudowanych; ograniczenia wielkości tablic i urządzeń reklamowych oraz szyldów na terenach zabudowanych do 2 m².
23. Przygotowanie, stosowanie i egzekwowanie lokalnego wzornika szyldów z preferowaniem materiałów naturalnych jak np. drewno; ujednolicenie kolorystyki, wielkości liter, itp.
24. Porządkowanie organizacji ruchu i parkowania pojazdów w ramach poszczególnych placów i ulic poprzez wprowadzanie czytelnego podziału na przestrzenie przeznaczone dla ruchu pieszego i rowerowego albo przestrzenie przeznaczone dla ruchu i do parkowania pojazdów mechanicznych, za pomocą rozwiązań przestrzennych i technicznych.
25. Ochrona i propagowanie niematerialnego dziedzictwa kulturowego Bielska-Białej, w tym wielokulturowości miasta oraz jego znaczenia turystycznego poprzez promocję szlaków, np. zielonego, turystycznego Szlaku 700-lecia Bielska.

Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie warunków akustycznych, sanitarnych, zapachowych i innych

26. Przeciwdziałanie hałasowi komunikacyjnemu, ze szczególnym uwzględnieniem rozwiązań organizacyjnych i konieczności zachowania walorów kulturowo-historycznych i estetyczno-widokowych cennego układu urbanistycznego miasta.
27. Przeciwdziałanie powstawaniu niskiej emisji zanieczyszczeń powietrza.

Rekomendacje i wnioski dotyczące obiektów i obszarów proponowanych do objęcia ochroną prawną

28. Utworzenie parku kulturowego obejmującego Bielski Syjon - Górne Przedmieście Bielska-Białej (plac Marcina Lutra).
29. Utworzenie parku kulturowego Olszówka.
30. Utworzenie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego Dolina Białej.
31. Utworzenie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego Bark.
32. Utworzenie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego Stawy Hałcnowskie.
33. Utworzenie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego Dolina Złotego Potoku.
34. Utworzenie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego Jeżynowa Dolina.
35. Utworzenie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego Grodzisko.